

Hörselskadades Riksförbund

Box 1068, 164 25 Kista

besök: Isaffjordsgatan 30B, Kista

tel: +46 (0)8-457 55 00

e-post: hrf@hrf.se

www.hrf.se • www.hörsellinjen.se

2022-12-05

Till
Socialförsäkringsminister Anna Tenje
Arbetsmarknadsminister Johan Pehrson

Tydliggör hörselskadades rätt till arbetshjälpmedel

Bästa ministrar,

Sedan fyra år tillbaka nekas allt fler hörselskadade de arbetshjälpmedel de behöver för att behålla ett fotfäste på arbetsmarknaden. Hörselskadades Riksförbund (HRF) kräver därför att regeringen snarast ändrar den förordning som styr Försäkringskassans bidrag till arbetshjälpmedel.

De försämringar som skedde 2018 strider mot såväl regeringsförklaringens budskap att ”personer med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga i samhället” som viktiga principer för en fungerande arbetslinje.

Fler än 700 000 personer i yrkesverksam ålder har en hörselnedsättning. Många av dem vänder sig någon gång under yrkeslivet till Försäkringskassan, för att få de hörhjälpmedel de behöver för att kunna fortsätta delta i arbetslivet. Sedan 2018 möts emellertid allt fler av ett nej från Försäkringskassan med den bisarra motiveringen att de hör för dåligt!

Förklaringen är att Försäkringskassan gör bedömningen att den sökande hör så dåligt att hjälpmedlen kan vara till nytta också utanför arbetet. Därför hänvisas personerna till den region där de bor. Problemet är bara att regionerna inte ser det som sitt uppdrag att utföra dessa arbetsuppgifter, vilket leder till att hörselskadade hamnar mellan stolarna, då ingen anser sig ha ansvar för frågan.

Hörselskadade som vänder sig till HRF efter att ha nekats hjälpmedel är på goda grunder arga och förtvivlade.

Orsaken till de strängare bedömningar som Försäkringskassan gör ligger inte hos myndigheten själv, utan är en följd av en dom i kammarrätten 2018. Allmänna Ombudet vann då en överklagan av Försäkringskassans beslut att bifalla vissa hjälpmedel till gravt hörselskadade. I ett slag rycktes det stöd många hörselskadade kunnat få från Försäkringskassan bort.

Det är självklart att en myndighet måste foga sig i beslut fattade av självständiga domstolar. Samtidigt är det uppenbart att kammarrättens dom inte står i samklang med

lagstiftarens ursprungliga intentioner. Uppdraget till Försäkringskassan var att hjälpa hörselskadade att få och behålla ett fotfäste i arbetslivet, inte att stjälpa!

Att lagstiftarens intentioner var annorlunda än de försämringar för hörselskadade som nu sker understryks också av att Arbetsförmedlingen, den andra statliga myndighet som tillhandahåller arbetshjälpmedel, inte ska tillämpa de principer kammarrätten ålagt Försäkringskassan. Arbetsförmedlingen ger hjälpmedel till arbetslösa, under första året på nytt jobb och till anställda med lönebidrag. Försäkringskassan till övriga. Det innebär att en person som efter 11 månader på nytt jobb behöver ett visst hjälpmedel kan få det från Arbetsförmedlingen. En kollega som varit anställd 13 månader på samma arbetsplats, som har samma hörselskada och som behöver samma hjälpmedel och som vänder sig till Försäkringskassan får däremot avslag. Det är uppenbart ologiskt, orimligt och inte vad lagstiftaren kan ha tänkt sig.

Ansvaret ligger nu helt och fullt hos regeringen för att hörselskadades rätt till arbetshjälpmedel garanteras. De försämringar som domen från 2018 föranlett behöver rullas tillbaka så att det godkännande av arbetshjälpmedel som Allmänna Ombudet överklagade, och som hade godtagits i Förvaltningsrätten, framgent blir vägledande. Men detta räcker inte. I de styrdokument som regeringen har till sitt förfogande i denna fråga (Förordning 1991:1046) behöver klart framgå att oavsett graden av hörselnedsättning ska Försäkringskassan inom de ekonomiskt givna ramar som finns tillhandahålla de arbetshjälpmedel en sökande behöver för att kunna fortsätta yrkesarbete. Alltså det förhållningssätt som Arbetsförmedlingen i dag utgår från.

På lite sikt finns anledning att överväga om inte Arbetsförmedlingen bör överta allt ansvar för att bistå syn- och hörselskadade med arbetshjälpmedel. Detta var vad den så kallade "Funkautredningen" föreslog redan 2012 (Sänkta trösklar, högt i tak. Arbete, Utveckling, Trygghet SOU 2012:13). Mycket tyder på att det vore både mer kostnadseffektivt och bättre tillgodose hörselskadades behov av stöd.

Att undanröja de försämringar för hörselskadade som kammarrättens dom från 2018 innebär är ett nödvändigt steg på vägen för att leva upp till regeringsförklaringens högstämda skrivning om personer med funktionsnedsättnings möjligheter att delta i samhällslivet. Det är också nödvändigt för att leva upp till FN:s deklaration om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, där en viktig beståndsdel är rätten till arbete på lika villkor.

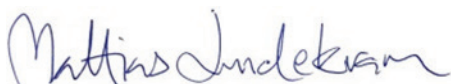
Det vore också ett samhällsekonomiskt förnuftigt beslut. Arbetskraften i Sverige blir allt äldre. Det innebär att en växande andel av de yrkesverksamma har en hörselnedsättning. Av Arbetsmiljöverkets föreskrifter framgår tydligt att det är tröttande och innebär en extra stressfaktor att som hörselskadad inte ha tillgång till relevanta hjälpmedel och verka i bristfällig ljudmiljö. Följden blir många gånger längre eller kortare sjukskrivningsperioder. I förlängningen är risken stor att resultatet blir att den drabbade lämnar arbetslivet i förtid.

Rätt stöd till yrkesverksamma hörselskadade är därför ett viktigt bidrag till en fungerande arbetslinje. Det underlättar därmed också att komma till rätta med den akuta brist på kvalificerad arbetskraft, som regeringsförklaringen framhåller.

Redan har mer än fyra år gått sedan Försäkringskassans möjligheter att med arbetshjälpmedel hjälpa personer med en hörselnedsättning allvarligt begränsades. Det brådskar med initiativ från regeringen. Hörselskadades Riksförbund skulle därför gärna vilja träffa socialförsäkringsminister Anja Tenje, som ytterst ansvarar för de direktiv Försäkringskassan får, för att diskutera vidare vad som kan och behöver göras.

Vänliga hälsningar

Hörselskadades Riksförbund (HRF)

A handwritten signature in blue ink, reading "Mattias Lundekvam". The signature is fluid and cursive, with the first name "Mattias" being more prominent than the last name "Lundekvam".

Mattias Lundekvam
förbundsordförande